

Referansegruppens tilbakemelding for nasjonale kompetansetjenester

Referansegruppens tilbakemelding skal ta utgangspunkt i gruppens oppgavespekter slik det er beskrevet i kjernemandatet for referansegrupper. Frist for tilbakemelding: **Senest 1. mars**

Navn på tjenesten	Nasjonal kompetansetjeneste for kombinerte ruslidelser og psykiske lidelser (dobbeltdiagnoser)
Om referansegruppen	
Navn på referansegruppens leder:	Svein Skjøtskift
Navn på brukerrepresentant	Asbjørn Larsen, Dag Morken
Dersom brukerrepresentant ikke er oppnevnt, gi nærmere informasjon om dette.	☐ Brukerrepresentant skal oppnevnes. ☐ Brukerrepresentasjon er vurdert.
Referansegruppens godkjenning av årsrapporten	☒ Årsrapporten er godkjent. ☐ Årsrapporten er ikke godkjent.
Tilbakemelding fra referansegruppen som helhet	
Ta utgangspunkt i følgende punkter:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bidra til at oppdatert informasjon til brukere i hele landet (enkeltpasienter, pårørende, pasientorganisasjoner, HF, fagmiljø) er elektronisk tilgjengelig. 2. Tilrettelegging for kliniske studier. 3. Tilrettelegging for pasientregistre knyttet til forskning eller kvalitetskontroll. 4. Fange opp problemer og svakheter ved tjenestens funksjon slik det oppleves i landet som helhet. Basert på dette bringe inn krav og ønsker til kompetansetjenesten.	
Referansegruppens tilbakemelding:	
<p>Det synes lite hensiktsmessig å dele inn tilbakemeldingen i hhv «Referansegruppen som helhet» og «Referansegruppen regionale representanter» da årsmeldingens kapitler er delt inn på en annen og mer helhetlig måte. Det er stor grad av samsvar mellom tilbakemeldingene fra gruppen som helhet og de regionale representantene. Det er enighet i referansegruppen om at Kompetansetjeneste ROP gjør et omfattende, grundig og godt arbeid som kommer hele landet til gode. Det nedenstående tilsvarende derfor i stor grad innholdet i årsrapporten med noen endringer og kommentarer.</p> <p>Denne delen av tilbakemeldingen tilsvarende kapitlet «Oppgaver og resultat» i Årsrapporten 2014</p>	

•Bygge opp og formidle kompetanse. ROP

Tjenesten har høy aktivitet på vår nettportal www.rop.no som formidler nyheter fra ROP feltet med nyhetsstoff fra forskning, prosjekter og konferanser. Antall bruker er økende. Her ligger også en rekke viktige verktøy for tjenesten, ledere og egne sider for brukere. Vi drifter også www.snakkomrus.no og www.ropbruker.no som er sider tilpasset henholdsvis behandlere og brukere. I tillegg har vi utviklet en interaktiv kunnskapstest knyttet til ROP-retningslinjen kalt Kunnskapsropet. Den ble lansert i januar 2014. Vi formidler også kompetanse gjennom det nasjonale opplæringsprogrammet med nasjonale 2-dagers kurs og mulighet for fordypningskurs samt at vi har utviklet en rekke e-læringsverktøy inkludert et eget videobibliotek, www.roptv.no

•Overvåke og formidle behandlingsresultater.

Vi har publisert en liste med relevant ROP-forskning de siste 5 årene. Vi legger ut nyheter, beskriver på nettsiden og tar ofte med på våre kurs prosjekter som er viktig for ROP-tjenesten. En annen viktig kanal for overvåkning er vår ledelse og deltagelse i ACT evalueringen. Vi har i 2014 hatt 1,5 stilling for kommunikasjon samt hatt avtale med to frilansjournalister som også leverer viktig stoff om behandlingsresultater innenfor ROP-feltet nasjonalt og internasjonalt. •Delta i forskning og etablering av forskernettverk. Vi er aktive med ulike forskningsprosjekter innenfor bruk av tvang, ACT evaluering, hepatitt hos stoffavhengige og immunologi. Nye områder i 2014 er oppfølgingsstudier av ROP og LAR kohorter, forskning på implementering og recovery modeller. Sammen med Akershus universitetssykehus ledet vi den norske ACT evalueringen som ble avsluttet med sluttrapport og lanseringsseminarer i 2014. Vi har i hele år arbeidet med å etablere ulike forskningsnettverk og minst to av disse vil sannsynligvis være oppe å gå i løpet av 2015.

•Iverksette tiltak for å sikre likeverdig tilgang til nasjonale kompetansetjenester.

Vi har et ekspertråd og en referansegruppe som er sammensatt med brukere og ansatte fra ulike tjenester i hele landet. Vår hjemmeside har en universell utforming etter DIFI sine retningslinjer, noe som blant annet innebærer at innholdet kan forstørres av svaksynte og knyttes til lyttesystemer for blinde. Via hvilePULS har vi nådd svært mange av landets legekontorer med informasjon til brukere og helsepersonell. Fastleger har vi informert ved å sende ut eget informasjonsmateriell knyttet til oppdagelse av rusproblemer. Vi har også produsert og fått vist filmen «Jovisst» på reklamefrie dager på de kommersielle kanalene.

•Bidra til implementering av nasjonale retningslinjer og kunnskapsbasert praksis.

Vårt nasjonale opplæringsprogram og alle våre andre tiltak er rettet inn mot å sikre implementering av ROP-retningslinjen. I tillegg har vi utviklet og gjort tilgjengelig GAP-undersøkelser som lederverktøy på vår hjemmeside. Formålet er at dagens ledere kan kartlegge praksis blant behandlere på en poliklinikk eller sengepost for å undersøke eventuelle gap mellom dagens praksis og anbefalinger i ROP-retningslinjen. Alle våre nettressurser og andre digitale ressurser som Kunnskapsropet og ROP-TV er rettet mot implementering av ROP-retningslinjen. I år har vi også arbeidet med å utvikle det vi kaller Erfaringsropet som skal være en plass for utveking i hele landet.

•Har tjenesten utarbeidet spesifikk pasientinformasjon om tjenestens innhold og ansvarsområde?

Sammen med Ekspertrådet har tjenesten utarbeidet og på ulike flater publisert det som brukere selv mener er de 10 viktigste anbefalingene i ROP-retningslinjen. Vi har satt i gang et prosjekt for å videreutvikle ROPbruker.no – nettsiden med pasient/brukerversjon av retningslinjen - til en responsiv versjon, slik at man lettere kan benytte seg av ressursen også på nettbrett og mobil. Brukerversjonen av retningslinjen vil her komme enda bedre frem, da både grafikk og brukergrensesnitt er modernisert og forbedret. Brukerne kan få sine valgfrie spørsmål knyttet til anbefalingene tilsendt både på epost og mobil. Et stort prosjekt i 2014 har vært arbeidet med en

egen Recovery bok. Her har en rekke brukere fått anledning til å beskrive sin tilfriskningshistorie. Dette er gjort i samarbeid med Ekspertrådet og boka vil foreligge på Gyldendal i løpet av høsten 2015

For vurdering av aktiviteten opp mot kompetansespredning vises det til Et betydelig løft for vår Nasjonale kompetansetjeneste i 2014 var videreføringen av konferansene som vi sammen med alle KoRusene i landet hadde utarbeidet en plan for kompetansespredning gjennom det nasjonale ROP opplæringsprogram. I løpet av 2014 gjennomførte vi 14 av totalt 17 ROP-kurs spredt over hele landet. Det har i snitt vært ca 200 deltagere på hver konferanse hvor brukere, pårørende, ansatte og ledere og alle ulike tjenestenivå har vært representert. Den gruppen som har vært vanskeligst å nå har vært ansatte i spesialisthelsetjenesten, psykisk helse. Som aktivitetsoversikten viser har vi kommet godt i gang med fordypningskurs som også er for hele landet i form av spesielt tilrettelagte kurs i bruk av diagnostiske instrumenter som PRISM, ASI og ADAT. Vi har nå ikke lenger ventelister for noen av disse kursene. Vi har i 2014 planlagt nye fordypningskurs som implementering for ledere, integrert behandlingsmodell og et eget opplæringsprogram for nyansatte i ACT/FACT team. Som en samlet del av kompetansespredningen ligger også våre digitale ressurser med nettsider, videobibliotek og Kunnskapsropet. Ved alle kurs blir de digitale ressurser presentert og deltagerne bedt om å ta de i bruk i sine respektive avdelinger.

Vi har i 2014 gjennomført de målene vi satte oss for kompetansespredning. Det er langt over 100 videoer som nå ligger på ROP.TV.NO og som også kan avspilles via YouTube noe som nedlastning i helsetjenesten enklere. Vi jobber nå også med å legge ut tilgjengelig litteratur og har også selv gitt ut bøker og hefter om bolig og ACT og FACT team. I tillegg har vi i 2014 jobbet med flere lærebøker innenfor ROP-feltet og boka om bedringsprosesser vil foreligge våren 2015. Det vi først og fremst ønsker å utvikle er e-opplæringspakker for hele helsetjenesten og Høgskoler hvor setter sammen pakker med våre nettressurser samt bøker og annen relevant litteratur tilpasset den enkelte tjenestetypen. Det store problemet med en slik satsning er at helsetjenesten ikke har plattformer som er kompatibelt med våre nettressurser og at hvert enkelt HF og Høgskole har ulike plattformer. Vi bidrar med undervisning på flere høgskoler og ved universitet i Oslo både på grunnutdannings- og masternivå. I tillegg veileder vi flere master- og et økende antall doktorgraderkandidater. Via vårt forbedringsarbeid knyttet til GAP undersøkelser veileder vi HFER i hele landet med implementering av ROP-retningslinjen. I år har det vært mye ressurser knyttet til utvikling av nye typer GAP undersøkelser i form av kommune GAP og bruker GAP. Den vil være viktige kilder for spredning og utvikling av bedre helsetjenester. Vi har et eget ekspertråd hvor alle viktige brukerorganisasjoner deltar. Det sammen med nettportalen ROP.no og publisering av postere, flyere etc om viktige brukerrettigheter den viktigste veiledningen til brukere og pårørende. Vi har i 2014 ansatt en egen erfaringskonsulent i ROP-tjenesten. Sammen med Erfaringskompetanse arbeider vi med å styrke kunnskapsgrunnlaget rundt bruken av erfaringskonsulenter. Det arbeidet fortsetter inn i 2015. For de ansatte i helsetjenesten er nettsiden www.snakkomrus.no som gir både overordnet og praktisk veiledning til helsearbeidere viktig. Med midler fra Helsedirektoratet har vi oppgradert hele nettstedet til responsivt design slik at det nå kan lastes ned på alle kjente plattformer og applikasjoner som IPAD og smarttelefon. I tillegg til de kjente verktøyene er det også lagt inn flere nye som blant annet et mål på psykisk helse (HSCL-10). Det har vært en økende trafikk på alle våre nettportaler det siste året. Det betyr at vi er i ferd med å bli kjent. Vi har stor aktivitet på sosiale medier som twitter og facebook noe som bidrar til treff på våre andre ressurser. I tillegg til et økende antall treff ser vi også at lengden brukerne er inn på treffene er økende.

Resultatmål med måloppnåelse (Måloppnåelse er skrevet med BLOKK BOKSTAVER) for 2014 knyttet til kunnskaps- og kompetansespredning:

Lage en reklamefilm rettet mot holdninger til ROP- gruppa. **GJENOMFØRT OG FILMEN VIST PÅ REKLAMEFRIE DAGER** Kunnskapsropet som er en kunnskapstest– settes i drift. **ER I DRIFT OG BRUKES**. Informere om nasjonal og internasjonal forskning på ROP- området:

DETTE HAR I MINDRE GRAD VÆRT GJENNOMFØRT.

1. Kunnskapsoppsummeringer EGEN BOLIGBOK VIL FORELIGGE 2015

2. Ny kunnskap relevant for retningslinjen HAR HATT NYHETSOPPDATERINGER PÅ HJEMMESIDEN

3. Forskning.no LITE ATIVITET

Gi en oversikt over ROP- behandlingstilbud i spesialisthelsetjenesten og botiltak i kommunene, samt eksempler på samhandlingsmodeller Lenke til relevante kilder bl.a. Fritt sykehusvalg IKKE GJENNOMFØRT

Spre pasient/brukerversjon av retningslinjen GJENNOMFØRT

Utvikle videre www.snakkomrus.no NYE SNAKKOMRUS BLE LANSERT 13 JANUAR

Legge inn anbefalte kartleggingsverktøy for psykisk lidelse HSCL-10 ER NÅ DEL AV SNAKKOMRUS PRISM

Gi informasjon på vår nettside HATT STOR PÅGANG OG DELTAGELSE PÅ PRISM KURS Innenfor prioriterte områder. Erfaringer fra behandlingsforsøk, boliger, samhandlingsteam og lignende

Samarbeide med brukerorganisasjoner og erfaringskompetanse. Reportasjer fra brukere og pårørende. GJENNOMFØRT FLERE MØTER I EKSPERTRÅDET OGOGSÅ UTENOM. FLERE ARTIKLER OM BRUKERE OG PÅRØRENDE

Formidle rettigheter til bruker- og pårørende. IKKE GJENNOMFØRT Oppdatere liste over behandlingstiltak, eller lenke til RHFene. IKKE GJENNOMFØRT

Resultatmål med måloppnåelse (BLOKK BOKSTAVER) for 2014 knyttet til kunnskaps- og kompetanseutvikling: Stimulere til utprøving av samhandlingsmodeller (for eksempel FACT)

1. Oversette FACT- manual GJENNOMFØRT I SAMARBEID MED SEPREP

2. Utarbeide FACT-håndbok og FACT- Fidelityvurdering HEFTE ER TRYKKET OG DISTRIBUERT

3. Stimulere til utprøving av FACT-modellen i tre eller fire DPS og kommuner IKKE GJENNOMFØRT

4. Søke om evaluering av utprøving av FACT etter mal fra ACT- HAR FÅTT OPPDRAG FRA HDIR

Utarbeide verktøykasse for ledere Legge til rette for GAP - analyser i psykisk helsevern, TSB og i ulike instanser i kommunene. FLERE TAR I BRUK GAP-ANALYSER Utvikle en GAP-brukerundersøkelse. LIGGER NÅ LETT TILGJENGELIG PÅ VÅR HJEMMESIDE

Beskrive prosessen for forbedringsarbeid og utarbeide implementeringsmanual TILTAKET UTSATT TIL 2015

Utarbeide et bolighefte HEFTE BLE EN BOK SOM VAR FERDIG PÅ SLUTTEN AV ÅRET

Resultatmål med måloppnåelse (BLOKK BOKSTAVER) for 2014 knyttet til å **delta i forsknings og etablering av forskningsnettverk:**

Utarbeide en forskningsstrategi sammen med forskernettverket/referansegruppe ER SKREVET,

MEN IKKE DRØFTET

Etablere nasjonalt forskernettverk IKKE ETABLERT, MEN DET ER EN PROSESS PÅ GANG

Utarbeide samarbeidsavtale med Universitet, eventuelt Høgskoler (Nasjonalt) AVTALER MED HIBV, HIHM OG UIO Tjenesten skal til enhver tid ha 4 stipendiat- og postdoktorstillinger HAR NÅ 8 STIPENDIATER OG POST DOC

Veilede doktorgradskandidater innenfor temaområdet ROP ANSATTE ER HOVED OG BIVEILEDERE FOR EN REKKE STIPENDIATER Gi oversikt over finansieringskilder for forskning IKKE GJENNOMFØRT

Resultatmål med måloppnåelse (BLOKK BOKSTAVER) for 2014 knyttet til **opplæring**: Gjennomføre 14 av i alt 17 konferanser om ROP i samarbeid med Korus. GJENNOMFØRT I HELE LANDET Distribuere E- læring FORELØPIG PÅ PLNALEGGINGSSTADIET Gi innspill til undervisningsplan og anbefalt litteratur for Høgskoler og Universitet IKKE GJENNOMFØRT

Produsere videoforelesninger fra eksperter på ulike fagområder (ulike områder og nivåer) GJENNOMFØRT

Resultatmål med måloppnåelse (BLOKK BOKSTAVER) for 2014 knyttet til **forskningsnettverk**: Koordinere og drifte nasjonalt ROP-nettverk IKKE GJENNOMFØRT, MEN SONDERINGER I HELE 2014 Deltakelse i arbeidsgrupper, referansegrupper og styringsgrupper eksternt. GJENNOMFØRT

Resultatmål med måloppnåelse (BLOKK BOKSTAVER) for 2014 knyttet **Overvåke og formidle behandlingsresultater**

Evaluere og formidle behandlingsresultater fra utprøvingen av ACT- team ACT SLUTTRAPPORTEN OVERLEVERT

Vurdere å gjennomføre nasjonale GAP – undersøkelser UTSATT TIL 2015 Samle, systematisere og formidle statistikk og oversikter over behandlings- og oppfølgingstiltak GJENNOMFØRT PÅ BEGRENSEDE OMRÅDER

Utarbeide et tilbakemeldingssystem på behandling og oppfølging for brukere og pårørende BRUKER GAP ER KLAR FOR BRUK VÅREN 2015

Innspill ift nettsidene: Mange nettsider og stor aktivitet. På sikt planlegges en samling av alle nettsider i en side.

- Erfaringsforumet; Anbefalt å ta en evaluering mot slutten av året. Generelt råd er å ta konsekvensen av aktiviteter som ikke fungerer og eventuelt avvikle disse.
- Lage en Verktøykasse for brukere og pårørende lik Verktøykasse for ledere. Settes opp som punkt på agendaen i Ekspertrådet 27.05.15.
- Ha en målgruppeorientert kommunikasjon
- Utdanningstilbud for brukere. Et område med stort behov, men som ingen instanser tar tak i. Det ble reist et forslag i møtet om å finne en strategi sammen for å utarbeide et utdanningstilbud.

Tilbakemelding fra de regionale representantene, knyttet til aktiviteten i egen region

Ta utgangspunkt i følgende punkter:

5. Understøtte gjennomføring av kliniske forskningsprosjekt og innrapportering til pasientregistre fra egen region.
6. Ved problemer knyttet kompetansetjenestens funksjon eller organisering internt i egen region bør de regionale medlemmer informere eget RHF om dette.

Referansegruppens tilbakemelding:

Gjentatt fra forrige avsnitt: Det synes lite hensiktsmessig å dele inn tilbakemeldingen i hhv «Referansegruppen som helhet» og «Referansegruppen regionale representanter» da årsmeldingens kapitler er delt inn på en annen og mer helhetlig måte. Det er stor grad av samsvar mellom tilbakemeldingene fra gruppen som helhet og de regionale representantene. Det er enighet i referansegruppen om at Kompetansetjeneste ROP gjør et omfattende, grundig og godt arbeid som kommer hele landet til gode. Det nedenstående er derfor i stor grad innholdet i årsrapporten med noen endringer og kommentarer.

Denne delen av tilbakemeldingen tilsvarer kapitlet «Aktivitet». For å gi et bilde av aktiviteten knyttet til «Understøtte gjennomføringen av kliniske forskningsprosjekt...» vises til Årsrapportens kapittel «Forskning»

Undervisning

Alle regioner: Etterutdanning av helsepersonell	11 timer
Flere regioner: Videreutdanning av helsepersonell	6 timer
Flere regioner: Utdanning av annet personell	7 timer
Egen region: Videreutdanning av helsepersonell	10 timer
Egen region: Utdanning av annet personell	2 timer

Formidling

Pasienter og pårørende - alle regioner

H-dir dialog konf. (Konferanse).

Allmennheten - alle regioner

Mediasite Community 2014 European Forum, Amsterdam. (Konferanse).

Åpen møte Litteraturhuset. (Seminar).

Om ROPs opplæringsprogram og Kunnskapsropet: Helsebiblioteket. (Intervjuer/oppslag i media).
ACT-team ga halvering av oppholdsdøgn - Diverse media. (Intervjuer/oppslag i media).

Allmennheten - egen region

Om helseplanen for Oslo. (Veiledning).
NRK om ungdom og rus. (Intervjuer/oppslag i media).

Helsepersonell og andre faggrupper - alle regioner

PRISM - diagnostisk verktøy. (Kurs).
Euro ASI og ADAT. (Kurs).
Ledet rusmedisin PMU. (Kurs).
Rusmedisin for ny spesialitet. (Kurs).
Gjennomført 17 konferanser om retningslinjen. (Konferanse).
Faglig Forum psykiatri og rus konferanse. (Konferanse).
NAKUHHEL om forebygging. (Konferanse).
Innvandrerhelse. (Konferanse).
Folkehelsekonferanse. (Konferanse).
Tvangskonferansen. (Konferanse).
Ledet gruppe NFR forskningsmøte. (Seminar).
Ledersamling for ledere i ACT/FACT-team. (Seminar).
Dagens medisin. (Intervjuer/oppslag i media).
Dagens medisin og NAPHA: Resultater fra evalueringen av ACT-team. (Intervjuer/oppslag i media).
Intervju Norsk helseinformatikk. (Intervjuer/oppslag i media).

Helsepersonell og andre faggrupper - flere regioner

Allmennleger Nordland. (Kurs).

Helsepersonell og andre faggrupper - egen region

ROP og tannhelse. (Kurs).
Innvandrerungdom. (Seminar).
om forskning. (Seminar).
Om ROP-tjenesten, 2 timer for Utredningsenheten TSB, Psykisk helsevern, Sykehuset Innlandet. (Seminar).
ROP-teamet i Vestfold. (Veiledning).

Kvalitetsverktøy

GAP analyser, 2009, Medisinsk kvalitetsregister
Kvalitetsregister for ROP pasienter, 2015, Medisinsk kvalitetsregister
ROP-retningslinjen, 2012, Nasjonal retningslinje

